

(א) [רש"ל מ"ז וע"ש], תרומות פ"ח מ"ד לקמן **(ב)** מט: [א] ונקמן מג: [ד] פסחים ט. ע"ז מה: נדה טו: [נימנמ: יט: לח.], **(ס)** לקמן כת. [מוקפתא פ"ב ה"א], **(ז)** [נבלשת א], **(ח)** [ניר מב.],

רבינו גרשום

רבינו גרשום

מפני שדרך של שריצים וכו'. והבא תהליקן בשרצים ולא תליקן באדם טמא דאי (נותן) הוי תליקן באדם טמא הוה ליה חקנתא בהשקא כדאמרינן במס' פסחים השקין ואחר כך הקדישן טהורים כלומר שמתניתין הצלוהית במעין דרץ על מים חיים ומיר הם טהורים אבל אי תליקן בשרצים לעולם לית להו תקנתא אלא ש"מ סכנתא חמירא מאיסורא. אלא ישתה ויחזור לחורו דלא ידעין אם שתה אם לאו וספק סכנתא רב לשלמא: רב הונא בשמעתיה כלומר רב הונא דאמר חיישינן בעור נפגמה ואסור הוא דאמר כשמעתיה דאמר בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך וכו' והלא נודע לך דאיפיגוס סכין וקא אתי ספק [ונמוציא] מידי ודאי כלומר אף דודאי יש לנו לומר שעצמות עשה סכין פגום ועור ספק פגום ספק לא פגום אפי"ה אמרינן דמעור איפיגוס: ורב חסדא אמר לך עצם ודאי פגום כו' והוי ספק (והוי) וודאי (ועכשיו) ואין ספק מוציא מידי ודאי כלומר דבתר דאי אולינן: ונמצא עליו דבר חוצץ: כלומר (כמו) שהסופר הוא אומנותר נמצא (עליו כלומר) על בשרו מעט מדיו כו' והא הכא דקא אתי ספק מוציא מידי ודאי כלומר דלא עלתה טבילה עד שיאמר ברי לי: סכין איתרעאי [בהמה לא איתרעאי] כלומר דאיפיגוס ובהמה עצמה היתה שחוטת שפיר ומשום הכי אמרינן (ז) הכא העמד טמא על חזקתו והבא אמרינן בבהמה בחזקת היתר עומדת: עד שיודע לך סכין איתרעאי בהמה לא איתרעאי ומשום הכי אמרינן: **כמה ישארו.** המים בגליון היכא דהוא עצמו הניחן מגולים: **הרשע.** הנחש.

לחורו אלא כדי שיוכל לצא לשמות הא ודאי לא אתא דאי אתא הא קא חזי ליה: צחורתו לחורו תחת און הכלי בקרקע: **השוחט בסכין ואח"כ נמאלס ופגומה.** יודע הוא שכששחט צדק קודם שחיטה ויהיה יפה אבל לא צדק אחר שחיטה מיד: **אפילו שצר זה עצמות.** בין שחיטה לצדיקה אחרונה דליכא למיתלי בעצמות פסולה השחיטה: **שמה צעור.** וההשחיטה: **נפגמה.** ונמצא שלא נשחטו הסמימים אלא נקרעו שהפגם קורע ויחוצתה כתיב (דברים יב): **בעלם נפגמה.** בזאתו ששיצר זה: **נשמעתיה.** דאמר לעיל (דף ט). בחזקת איסור עומדת עד שיוודע לך כמה נשחטה וזו נולד זה ספק בשחיטה: **כל היום כולו.** לאחר טבילה: **בהמה לא אתרעאי.** וכיון ללאו בגופה ממש אתיליד אלא בדצר אחר לא

דמי לטבילה ולא אתי ספק דריעותא דסכין ומוציא אותו מידי שחיטה ודלית דודאי עצם פגם: **שחט אם הושט.** צעוף שהכשרו צסימן צדד תו לא חיישינן לעיקור דשני. והא דנקט שחיטה בושט ושמוטה בגרגרת הוא הדין דאפילו איפכא נמי אלא משום דגרגרת בעידא לאשתמוטי והכי מיתוקמא בהשוחט (לקמן כת.). **נשמטה הגרגרת.** תחלה הרי נטרפה: **כהאי גוונא.** שנולד זה ספק בסכין: ומאי

נפגמה ואפילו בעור נפגמה שמה לא נשחטו הסימנים כנגד הפגימה והוי כספק ספקא והשתא פריך שפיר בתר הכי כל ספק לאתויי מאי לאו לאתויי כה"ג דמשמע שצא לריבות אפילו דצר שנוטה להמיר יותר מלאסור ומשני לא לאתויי ספק שהה ספק דרס ואף על גב דלא עביר דשהי ודרים דמסתמא שחט כדרך השוחטין ופריך מאי שנה כיון דתרווייהו קרוצים לודאי להכשיר: ודילמא

מפני שדרך של שריצים לגלות.

למיתלי באלס טהור ובשרצים לטהר ובאלס טמא לטמא תליקן בתר רובא לטהר: **ואין דרכן לנסות.** הלכך רישא ליכא למיתלי בשרצים

וטמאים וטהורים שכחי וחיישינן לטמאים. אלאמא צמידי דאיסורא

תלינן בתר רובא דשכיחי ואף על גב

דלקולא. אי נמי טעמא דהניחה מגולה

ומאלא מכוסה מכוסה ומאלא מגולה

הא מאלא כמו שהניחה לא טומאה

איכא ולא פסולה איכא ואילו ספק

מים מגולין אסורין גרסינן ואע"ג

דליכא למימר אלס נכנס לשם שגילה

אותה ושאר שריצים גילו אותה שאין

בהן סכנה והוו להו נחשים מיעוטא

תלינן בנחשים ואסירי אי נמי פשיטא

ליה דהוא עצמו גילה אותה ושהה

בגילוי כדי שיכול נחש לשמות מהן

אמרין לקמן דאסירי ואע"ג דמאלא

כמו שהניחה: **ש"מ חמירא סכנתא**

מאיסורא ש"מ. ואית דילפי להא דרז

אשי דחמירא סכנתא מאיסורא מדקמני

אם יכולה חולדה לשמות כו' פסולה

ולא קמני טמאה דינחא ליה לתנא

למיתלי בשרצים דשמעינן ממיילא

דאסורה משום סכנת נפשות ואע"ג

דלגבי איסור קולא היא דלא מטמא

ולא ויתמיתלי באלס טמא ואע"ג

דדרכו נמי לגלות משום דאי הוה קמני

טמאה לא הוה שמעינן מיניה איסור

סכנת נפשות ולא גריס ואילו ספק

מים מגולין אסורין. וקשיא לי בגויה

טובא חדא דהא לרצנן חולדה קמני

ולא נחש ולר"ג גופיה או חולדה או

נחש קמני ואם יכולה חולדה לשמות

ולא נחש כגון שמונתה על דף גזוה

קמני נמי פסולה ולא טמאה והכא

ציבעי ליה למיתני טמאה דמאי סכנת

נפשות וליכא דלקילוי ציה גבי

איסור טומאה ועוד בנחש נמי יתמי

פסולה משום שריצים וטמאה משום

אלס טמא ואשמעינן תרווייהו וניחוש

נמי לאיסורא דהא רישא טמא למיתלי

באלס טהור ובאלס טמא ותלינן

באלס טמא לחומרא אלא לאו שמע

מינה טעמא לאו משום סכנה הוא

אלא משום דתלינן ברובא דשכיחא:

כמה ישארו. המים בגליון היכא דהוא

עצמו הניחן מגולים: **הרשע.** הנחש.

לחורו אלא כדי שיוכל לצא לשמות הא ודאי לא אתא דאי אתא הא קא חזי ליה: צחורתו לחורו תחת און הכלי בקרקע: **השוחט בסכין ואח"כ נמאלס ופגומה.** יודע הוא שכששחט צדק קודם שחיטה ויהיה יפה אבל לא צדק אחר שחיטה מיד: **אפילו שצר זה עצמות.** בין שחיטה לצדיקה אחרונה דליכא למיתלי בעצמות פסולה השחיטה: **שמה צעור.** וההשחיטה: **נפגמה.** ונמצא שלא נשחטו הסמימים אלא נקרעו שהפגם קורע ויחוצתה כתיב (דברים יב): **בעלם נפגמה.** בזאתו ששיצר זה: **נשמעתיה.** דאמר לעיל (דף ט). בחזקת איסור עומדת עד שיוודע לך כמה נשחטה וזו נולד זה ספק בשחיטה: **כל היום כולו.** לאחר טבילה: **בהמה לא אתרעאי.** וכיון ללאו בגופה ממש אתיליד אלא בדצר אחר לא

דמי לטבילה ולא אתי ספק דריעותא דסכין ומוציא אותו מידי שחיטה ודלית דודאי עצם פגם: **שחט אם הושט.** צעוף שהכשרו צסימן צדד תו לא חיישינן לעיקור דשני. והא דנקט שחיטה בושט ושמוטה בגרגרת הוא הדין דאפילו איפכא נמי אלא משום דגרגרת בעידא לאשתמוטי והכי מיתוקמא בהשוחט (לקמן כת.). **נשמטה הגרגרת.** תחלה הרי נטרפה: **כהאי גוונא.** שנולד זה ספק בסכין: ומאי

נפגמה ואפילו בעור נפגמה שמה לא נשחטו הסימנים כנגד הפגימה והוי כספק ספקא והשתא פריך שפיר בתר הכי כל ספק לאתויי מאי לאו לאתויי כה"ג דמשמע שצא לריבות אפילו דצר שנוטה להמיר יותר מלאסור ומשני לא לאתויי ספק שהה ספק דרס ואף על גב דלא עביר דשהי ודרים דמסתמא שחט כדרך השוחטין ופריך מאי שנה כיון דתרווייהו קרוצים לודאי להכשיר: ודילמא

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

וישתה הא קא חזי **ל"ה.** צירושלמי מתוך כחוט השערה

ושפיפון שמו ורשות נתנה לקרקע להצקע לפניו ולא

נתנה רשות לכלי להצקע מפניו: **חבר ויעצה בו.** הך דהכא

לא שייך לאתויי צ"ל כל היד (נדה דף טו:) ובפרק כל הללמים (ע"ז דף

מא:) ובצ"ק דפסחים (דף ט.) דהתם

נמי פריך ואין ספק מוציא מידי ודאי

דשאני הכא דלחומרא אתא ספק

איסורא ומוציא מידי ודאי היתר והנך

דמייתי התם לא שייך לאתויי הכא

דהתם הוי משום דהוי ספק הרגיל:

עד שיאמר ברי ל"ה. הכא לא

מפליג בין טבל סמוך לחפיפה

ללא טבל סמוך לחפיפה כדמפליג

בפרק בתרא דנדה (דף טו:) דלאמר

רצא טבילה ועלתה ונמצאת עליה

דצר חוצץ אם סמוך לחפיפה טבילה

אינה לריכה לחזור לחוף ולטבול ואם

כו' ואומר ר"ת דהכא מיירי בנמצא

בגוף והתם מיירי בנמצא בראש

דחפיפה לא תקן עורא אלא בראש

כדאמרין במרובה (צ"ק דף פב.)

דאורייתא לעיוני דילמא מייקטר ומייקטר

לא שייך אלא בראש ועוד נמי תנן

י"נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק

ובצ"ל בתרא דנדה (דף טו:) אמר דלשה

לא תחוף אלא בחמין אבל בקריי לא

משום דמשרו מצייה אבל בשאר הגוף

שייך לומר לשון הדחה כדאמר התם

רצה לעולם ילמוד אלס בחון ביתו

שמהא מדיחה קמטיה במים ומשמע

נמי קמטים דוקא אבל לא שאר הגוף

ואע"ג דליכא למימר דנקט קמטים

לרבותא דלע"ג דציאת מים לא צעיא

רצוי לציאת מים צעין ליכא למימר

הכי מדלא נקט אפילו קמטיה משמע

קמטים דוקא והא דאמר רב נחמן

לחמותו דודי חסרת (נדה דף סח.)

משמע דכל הגוף צעני חפיפה התם

לאו משום חוצה אלא משום שהיתה

רגילה לרחוך בחמין כמו שנוהגים גם

עכשיו לרחוך כל הגוף בחמין ועוד

אומר רבינו תם דהכא מיירי לטהרות

ובנדה איירי לבעלה שהחמירו לטהרות

יותר מלבעלה כמו שמשמע בנדה

בכמה מקומות ועוד יש להעמיד הך

דשמעתין בכהנים דלין בהן חפיפה

משום שטובלין תמיד כדמשמע

צירושלמי בריש פסחים: **והא הבא**

דודאי טביל. פירוש קרוב לודאי הוא

דטבל שפיר כיון שנחנעק בלחות המין

אח"כ: **סכין אתרעאי בהמה לא**

אתרעאי. תימה דליכא לשנויי הכי אהיא דמקוה שנמדד ונמצא

חסר דבריש נדה (דף ב:) דקאמר התם דכל הטהרות שנעשו על

גביו למפרע כולן טמאות משום דהא חסר לפניך והעמד טמא

על חזקתו ולא אמרינן מקוה אתרעאי אלס לא אתרעאי והכא

נמי נימא העמד בהמה על חזקתה ואימא לא נשחטה דהרי

הסכין פגום לפניך ועי"ל דשאני התם דליכא למימר חסר ואתאי

כדקאמר התם ועי"ל דהכא טעמא משום דעלם ודאי פוגם וכי"ת

התם נמי ודאי טבל כדאמר הכא גבי טבל ועלה לא דמי דמה

שנחעסק בלחותו המין אחר כך עושה אותו ודאי טבל דמסתמא מלכותו

מין שנחעסק צא אבל התם מה שייך לומר ודאי טבל הרי

במקוה חסר טבל ואין זו טבילה והא דאמרין בסמוך גבי רב

יוסף דטרף עד תליסר חיותא וליכא למימר דלא כרב חסדא

לצרב חסדא אפילו בתרייתא כשרה לפי שקרוב לודאי דבעלם

של מפרקת של בתרייתא אפגים לפי שצראשונות רגיל להחזר

שלא לדחוק את הסכין בכח במפרקת לפי שצדיין לרץ כשחוט

אחרות אבל בלחורנה לא חייס ועי"ל דמה לי אתיליד ריעותא

בסכין ומה לי אתיליד ריעותא בבהמה אלא על כרחך הכי

קאמר סכין אתרעאי פירוש ואיכא ספקיך טובא שמה בעלם

קאמר סכין אתרעאי פירוש ואיכא ספקיך טובא שמה בעלם

קאמר סכין אתרעאי פירוש ואיכא ספקיך טובא שמה בעלם

קאמר סכין אתרעאי פירוש ואיכא ספקיך טובא שמה בעלם

קאמר סכין אתרעאי פירוש ואיכא ספקיך טובא שמה בעלם

קאמר סכין אתרעאי פירוש ואיכא ספקיך טובא שמה בעלם

קאמר סכין אתרעאי פירוש ואיכא ספקיך טובא שמה בעלם

קאמר סכין אתרעאי פירוש ואיכא ספקיך טובא שמה בעלם

קאמר סכין אתרעאי פירוש ואיכא ספקיך טובא שמה בעלם

קאמר סכין אתרעאי פירוש ואיכא ספקיך טובא שמה בעלם

עין משפט ונר מצוה

א [טוש"ע י"ד סימן קטז

סעיף ב סה"ק]:

ב ב מיי פ"א מהלכות

רובא הלכה ז סמג

עשין סט טוש"ע י"ד סימן

קטז סעיף א ונזכר אלפס

ע"ז פרק שני דף שמ: [

ב ב ג ד מיי שם הלכה יא

[ונזכר אלפס שם] [טור

שם]:

ב ב ה מיי פ"ב מהלכות

מקואות הלכה כג

סמג לאוין קול טוש"ע י"ד

סימן א קלט סעיף י וע"ש

בבאר הגולה:

ב ב מיי שם הלכה כג:

ב ב ז מיי פ"ג מהלכות

שטה"ש הלכה יד טו

סמג עשין סג טוש"ע י"ד

סימן כד סעיף טו:

ב ב ח מיי שם הלכה טו

טוש"ע שם סעיף י:

ט [ש"ע י"ד סימן כה

סעיף ג סה"ק]:

ב ב י מיי שם הלכה יח: